

פרשת אמור

נושא השבוע: שבת

מה בפרשה

- **דיני הכוהנים** - בפרשה זו ניתנים דיני קדושה וטוהרה הנוגעים לכוהנים החייבים בדרגה גבוהה יותר של קדושה: דיני אכילת הקודשים ואיסור הקרבת קורבנות בעלי מום.
- **הזמנים המקודשים** - שבת, פסח וחג המצות, טקס הנפת העומר, יום הכיפורים, חג סוכות.
- **נר התמיד ולחם הפנים**.
- **פרשת המקלל** - במהלך ריב בין שני אנשים, נקב אחד מהם את השם וקילל. מאחר שלא ידעו מה דינו הביאו אותו למשה, ועל פי מצוות ה' הוציאו את המקלל מחוץ למחנה ורגמו אותו באבנים.
- **דיני רצח והכאה** - מידה כנגד מידה.

נושא השבוע

בתפישתו הדתית והמחשבתית של המקרא, וכן בחיי היום-יום של העם בתקופת המקרא, היתה **לשבת** משמעות מרכזית. מצוות השבת היא היחידה שמקורה כבר בסיפור בריאת העולם, ומובאת גם **בעשרת הדיברות**. כתובים רבים רואים אותה כשקולה כנגד כל המצוות. השבת היא יום של הימנעות מעבודה, והטעמים המובאים לכך במקרא שונים. יש כתובים המסבירים את איסור המלאכה מטעמים **דתיים** - **האל שבת** ממלאכת הבריאה ביום השביעי ועל כן בירך את היום וקידש אותו. שמירת היום הוא סימן להקדשתם של ישראל אליו. וכן מוצגים במקרא גם טעמים **הומניטריים** - זהו יום **מנוחה** לבהמה לעבד ולגר. בפרשה שלנו לא מובא טעם למצוות השבת ונזכר רק איסור מלאכה ביום השביעי וקביעת השבת **"מקרא קודש"**. ביטוי זה משמש במקרא ככינוי לחג, ומשמעותו כנראה - הכרזה חגיגית בחג. מן האיסור על עשיית מלאכה למדו חז"ל **ל"ט אבות מלאכה**, המלאכות האסורות בשבת המבוססות על מלאכות שנעשו **במשכן**.

פרשנות

בפרשת אמור נמנים מועדי ה' המקודשים שהם **"מקראי קודש"** לפי סדרם בלוח השנה. בראש כל המועדים עומדת **השבת** ולאחר מכן מפורטים עוד שישה חגים לפי סדרם בלוח השנה. שיבוצה של השבת במסגרת זו **תמוה**, וכבר שאלו חז"ל: מה עניין שבת אצל **מועדות? רש"י** מביא את תשובת חז"ל: "ללמדך שכל המחלל את המועדות מעלין עליו כאלו חלל את השבתות וכל המקיים את המועדות מעלין עליו כאלו קיים את השבתות". גם פירושו של **הרמב"ן** מבוסס על היותה של השבת מצווה מרכזית. לדעתו נזכרת כאן השבת כדי להדגיש כי איסור המלאכה שבה **תקף** גם במקרה של שבת בחג. הרמב"ן מביא שתי **ראיות** להוכחת דבריו. נציג כאן אחת: לגבי שבת לא נזכר ציווי הקרבת אֵשָׁה ואילו בסוף הפרשה נאמר: **"אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אֵשָׁה לַה' עֹלָה וּמִנְחָה זָבַח וְנִסְכִּים דָּבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ מִלִּבְד שַׁבָּתוֹת ה' "** - כלומר את האֵשָׁה שהוא מצוות החג - אין מקריבים אם החג חל בשבת.

מ

מדרש זה מתבסס על **המסורת** כי שני מלאכים המלווים את האדם בליל שבת מבית הכנסת לביתו, בהשראת מסורת זו נוצר המזמור הידוע המושר בליל שבת (=יום שישי בלילה): "שלום עליכם, מלאכי השרת".

ד

אחד הדימויים המוכרים אליהם נמשלת השבת היא **אורח חשוב** או **מלכה**. כאשר אדם חשוב בא לבקר, האדם הממוצע לא יחכה עד רגע הגעתו, אלא יתכונן לקראתו מראש: **יכין** מראש את האוכל, **יתלבש** ויסדר את הבית, וכך גם לכבוד שבת. התארגנות לקראת השבת רק ברגע הגעתה היא בבחינת עלבון לאורחת החשובה.

ר

כיצד מתכווננים? **השולחן הערוך** – מתקשר למצוות אכילת שלוש סעודות בשבת, **המיטה** – מייצגת כפי הנראה את הסדר בבית (יש לזכור כי בעבר היה מספר הרהיטים בבית ממוצע היה קטן למדי ולא כפי שנהוג כיום), **הנר** - מייצג את מקור האור שכן בזמנים עברו לא היה חשמל, ואור הנרות היה מקור התאורה היחיד בתוך הבתים, אך כיוון שאין להדליק אש בשבת, הנהיגו את מצוות **הדלקת נרות** בערב שבת (=לפני כניסת שבת), וכך ארוחת שבת בלילה תהיה מוארת ותשרה אווירה נעימה, ואף הנרות יביאו לשלום בית.

ש

נקודות לדיון:

- מדוע מאחלים המלאכים שכפי שהם מצאו את הבית, כך יהיה בשבת אחרת (הבאה)? נראה כי ה"יהי רצון" מופיע במשמעות של עובדה ולא איחול, למלאך ברור כי בשבת הבאה הוא יפגוש במצב דומה שכן אנשים אינם משתנים בקלות. יתכן כי מטרת השימוש בשפה נחרצת וחד משמעית, בא לדרבן את האדם לנסות ולהוכיח כי הוא מסוגל לשנות את דרכו ולגרום כי המקרה הבודד לא יהפוך להרגל. המילה "אמן" מופיעה במשמעות "אמת", אישור למה שנאמר עד כה, דבריו של המלאך השני הם שיתקיימו ולכן הם אמת.
- כיצד נראות סעודות השבת בבתיכם? האם הן שונות מכל יום אחר? במה הן דומות או שונות מכל סעודה אחרת?

ה

השיר הנבחר "**לקראת שבת**" מתאר את שירת הזמירות המלווה את סעודות השבת. בשיר מוזכרים שני **מזמורים**, ולפחות שלושה **חפצים** הקשורים ליום השבת (ניתן להזמין את התלמידים לאתר אותם). הזמירות בשיר מסמלות **כגשר** בין ההווה לעבר – וזו היא למעשה משמעותה של **מסורת**.

ש

ניתן להזמין את התלמידים לספר האם הם מכירים חלק **מזמירות שבת** ואיזו משמעות

י

יש לדעתם לזמירות אלו.

ר